

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 9C/45/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117221416
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Jánošová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2019:6117221416.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica sudkyňou JUDr. Jarmilou Jánošovou v právnej veci žalobcu H. H., X.. XX. XX. XXXX, V. L. J. XXX, XXX XX J., V.. Č.. Y. Ú. L. L. - F., R.S. XX, XXX XX L. L.ica proti žalovaným 1/ Ústav na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica - Kráľová, Sládkovičova 80, 974 05 Banská Bystrica, 2/ Riaditeľ ÚVTOS Banská Bystrica - Kráľová, J.. H.. K. F., Sládkovičova 80, 974 05 Banská Bystrica, o porušenie žalobcovho práva na prezumpciu neviny, na obhajobu, na súkromie a na informácie v súvislosti s neumožnením častejšieho telefonovania, používania notebooku, návštevy blízkeho rodinného priateľa a použitia civilného odevu pri súdnych pojednávaniach, takto

rozhodol:

Súd žalobu žalobcu z a m i e t a .

Žalobca je p o v i n n ý nahradiť žalovaným 1/ a 2/ trovy konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa domáhal žalobou:

I. určenia, že žalovaní 1/ a 2/ v súvislosti s jeho žiadosťou zo dňa 25. 04. 2017 neoprávnene zasiahli do jeho práv chránených článkom 6 ods. 2, ods. 3, písm. b/, c/ článku 8 ods. 1 a článku 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článku 10 ods. 2 písm. a/, článku 14 ods. 2, ods. 3, písm. b/, d/, článku 17 ods. 1 a článku 19 ods. 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, článku 19 ods. 2, článku 26 ods. 1, ods. 2, článku 50 ods. 2, ods. 3 Ústavy SR a článku 10 ods. 2, článku 17 ods. 1, ods. 2, článku 40 ods. 2, ods. 3 Listiny základných práv a slobôd neumožnením mu:

a) častejšie telefonovať,
b) používať notebook,
c) prijať návštevu blízkeho rodinného priateľa,
d) používať civilný odev v súvislosti so súdnymi konaniami, v ktorých nevystupuje v procesnom postavení odsúdeného.

II. uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/, aby upustili od neoprávnených zásahov do označených základných práv a slobôd;

III. uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť mu z titulu nemajetkovej ujmy sumu 8 000,-- Eur.

2. Žalovaní žiadali žalobu zamietnuť v plnom rozsahu ako bezdôvodnú.

3. Súd vykonal dokazovanie žalobou, vyjadreniami strán, ich výpoveďou, žiadosťou žalobcu zo dňa 25. 04. 2017, ústavným poriadkom, záznamom o pohovore zo dňa 11. 05. 2017, žiadosťou o povolenie návštevy inej osoby zo dňa 10. 05. 2017, 11.12.2017, RGR č. 19/17 o zabezpečovaní práva obvinených a odsúdených na telefonovanie vrátane prílohy č. 2, RMS č. 12/15 o vystrojovaní obvinených a odsúdených a o nakladaní s osobnými vecami obvineného a odsúdených a zistil tento skutkový stav:

4. Podľa tvrdenia žalobcu, tento vykonáva trest odňatia slobody u žalovaného v 1/ rade. Svojou žiadosťou zo dňa 25. 04. 2017 sa domáhal:

- a) umožnenia telefonovania v rozsahu najmenej 12-krát mesačne v trvaní 25 minút,
- b) povolenia notebooku s príslušenstvom v súvislosti s právom na obhajobu, zvyšovaním právneho povedomia a uplatňovaním práv účastníka mnohých správnych a občianskoprávných konaniach, vrátane prístupu k internetu s obmedzením na internetové stránky s právnym obsahom,
- c) povolenia kontaktnej návštevy pre blízkeho rodinného priateľa V. F., bytom Ž. X. P.,
- d) umožnenia použitia civilného odevu v súvislosti so súdnymi konaniami, v ktorých nevystupuje v procesnom postavení odsúdeného.

Pedagógom ústavu mu bolo ústne v dňoch 10. a 16. 05. 2017 oznámené, že jeho žiadosť bola zamietnutá. Rozhodnutie mu nebolo doručené, nemá vedomosť o dôvodoch zamietnutia. Podľa žalobcu žalovaný bol povinný o jeho žiadosti riadne rozhodnúť a toto rozhodnutie aj preskúmateľným spôsobom odôvodniť.

5. Zákon č. 475/2005 Z. z. náležitosti takýchto rozhodnutí vrátane postupu im predchádzajúceho neprecizuje. Povinnosť náležitého odôvodnenia rozhodnutia však možno dovodiť z práva na spravodlivý proces vo verejnej správe, relevantných právnych princípov a zásad a povinnosti ústavne konformného výkladu aplikovanej právnej normy

Použitie zákona o správnom konaní č. 71/1967 Zb. je vylúčené len pri konaniach podľa § 97a ods. 1 zák. 475/2005 Z. z. Výkladom a contrario je jeho použitie nutné v rámci konania o ďalších jeho právom chránených záujmoch, pri ktorých zákon č. 475/2005 Z. z. neobsahuje špeciálnu procesnoprávnu úpravu.

6. Poukázal na porušenie svojho práva na prezumpciu neviny, práva na obhajobu, na súkromie a na informácie v zmysle citovaných článkov dohovoru, medzinárodného paktu občianskych a politických právach, Ústavy SR a listiny základných práv a slobôd. Odkázal na odporúčania Rec (2006) 2 Výboru ministrov členským štátom o európskych väzenských pravidlách, štandardy európskeho výboru na zabránenie mučenia a neľudského zaobchádzania a trestania (CPT) ako aj judikatúru ESLP, Ústavného súdu SR a ČR.

7. Vo vzťahu ku skúmaniu dodržiavania práv vyplývajúcich z citovaných článkov dohovoru uviedol, že ESLP skúma otázku legality, legitimacy a proporcionality, t. j. či sa jedná o nevyhnutný zásah v demokratickej spoločnosti a či sú dané dôvody smerujúce k ospravedlneniu daného zásahu.

Zásah do jeho základných práv a slobôd zo strany žalovaných znáša ťažko. Spôsobuje mu stavy úzkosti, menejcennosti, cíti sa šikanovaný. Psychické útrapy z tohto titulu predstavujú nenapraviteľnú nemajetkovú ujmu, ktorú je možno uspokojiť len priznaním spravodlivého finančného zadostučinenia. Z týchto dôvodov žiadal aj v tejto časti žalobe vyhovieť.

8. Žalovaní 1/ a 2/ žiadali žalobu zamietnuť v plnom rozsahu ako bezdôvodnú.

Žalovaný 2/, riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody, je štatutárnym orgánom žalovaného 1/. Zákon 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody ho splnomocňuje prostredníctvom Ústavného poriadku určiť čas telefonovania, povoliť ďalšie veci osobnej potreby, návštevu inej ako blízkej osoby a zároveň rozhodnúť o tom, či sa návšteva vykoná s priamym alebo nepriamym kontaktom.

Jeho nesúhlasné stanovisko nie je rozhodnutím podľa 8. časti zákona č. 475/2005 Z. z. a ani rozhodnutím podľa všeobecného predpisu o správnom konaní zákona č. 71/1967 Zb. Jedná sa o rozhodnutie zákonom zmocnenej autority, ktorá priamo a bezprostredne vplýva na napĺňanie účelu sledovaného výkonu trestu odňatia slobody a na nápravu odsúdeného.

9. Potvrdili, že dňa 25. 04. 2017 žalobca podal žiadosť obsahujúcu jeho požiadavky, ktoré uviedol vo svojej žalobe.

10. K jednotlivým bodom žaloby uviedli :

11. Ad a)

Podľa § 6 ods. 1, 2 rozkazu generálneho riaditeľa (RGR) č. 19/2017 jeho prílohy 2 pre diferenciačnú skupinu C, oddiel s bezpečnostným režimom v strednom stupni stráženia, je povolené telefonovanie s blízkymi a inými osobami v rozsahu najviac 2-krát mesačne 25 minút. Toto obmedzenie bolo prevzaté aj

do Ústavného poriadku, jeho ustanovenia § 23 ods. 4 písm. c). Riaditeľ ústavu telefonovanie vo väčšom rozsahu neschválil, o čom bol žalobca informovaný pedagógom dňa 10. 05. 2017.

Zákonná úprava používania telefónu odsúdenými stanovuje v § 27 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. minimálny rozsah telefonovania. V § 39 ods. 2 vyhlášky MS SR č. 368/2008 prenecháva určenie podmienok používania telefónneho zariadenia riaditeľovi ústavu. Tento môže v odôvodnených prípadoch povoliť telefonovanie aj s inou ako blízkou osobou alebo obhajcovi a častejšie. Táto právna úprava nie je v rozpore s realizáciou základného práva žalobcu na rešpektovanie jeho súkromia v zmysle článku 8 bod 1 Dohovoru, článku 17 ods. 1 Paktu a článku 19 Ústavy SR. Tieto pripúšťajú obmedzenie výkonu tohto práva v článku 8 bod 2 Dohovoru ako aj článku 13 ods. 2 Ústavy.

12. Ad b)

V § 23 ods. 1 zák. č. 475/2005 Z. z. je stanovený rozsah vecí osobnej potreby, ktoré môže mať odsúdený pri sebe v cele a ktoré mimo cely. Zároveň prenecháva riaditeľovi ústavu právomoc povoliť ďalšie veci osobnej potreby, čo však nezakladá nárok odsúdeného na ďalšie veci. Zo zoznamu zákonom povolených vecí osobnej potreby je zrejmé, že zákonodarca predpokladal ústavou garantované právo na obhajobu u odsúdených, ktorí môžu mať na cele vlastné knihy, časopisy, študijné materiály a písomnosti bezprostredne súvisiace s konaním. Ďalej majú možnosť prostredníctvom sprístupneného internetového kiosku spravidla 3-krát za týždeň po 30 minút študovať sprístupnené web stránky ministerstiev a ďalších štátnych orgánov.

13. Ad c)

Žalobca podal žiadosť o návštevu inej než blízkej osoby kontaktným spôsobom dňa 10. 05. 2017. Zákonná úprava v § 24 ods. 3, 4 zák. č. 475/2005 Z. z. nezakladá nárok odsúdeného na návštevu inej ako blízkej osoby vykonanú priamym kontaktom. Povolenie návštevy častejšie a inej ako blízkej osoby musí byť v záujme plnenia programu zaobchádzania, alebo je podmienené naliehavým rodinným, alebo iným závažným dôvodom. Podľa § 21 Ústavného poriadku návšteva odsúdeného umiestneného v oddiele s bezpečnostným režimom sa vykonáva spravidla bez priameho kontaktu. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR 3Sžo 140/2015 nesúhlasné stanovisko riaditeľa ústavu v žiadosti o vykonanie návštevy je rozhodnutím zákonom zmocnenej authority.

14. Ad d)

Podľa § 21 ods. 1 písm. b) rozkazu ministra spravodlivosti (RMS) 12/2015 v osobných veciach sa eskortuje odsúdený v prípade trvalého premiestnenia do iného ústavu, na vykonanie procesného úkonu v prípade sťažnosti pre porušenie zákona a v prípade premiestnenia do organizovaného vzdelávania. Žalobca bol od 05. 12. 2016, odkedy bol premiestnený do ústavu žalovaného, eskortovaný za účelom výsluchu ako svedok - poškodený, obvinený a za účelom preštudovania spisu. V zákone č. 475/2005 Z. z. je stanovené, že používanie vlastného odevu a obuvi je podmienené povolením, pričom vo vyhláške MS SR č. 368/2008, ktorou sa vydáva poriadok výkonu trestu odňatia slobody sú upravené podrobnosti. Postupovali v zmysle citovaného interného predpisu a neporušili žiadnu všeobecne záväznú alebo internú normu.

15. Žalovaní poukázali na to, že v čase podania žiadosti bol žalobca zaradený do útvaru so stredným stupňom stráženia do špecializovaného oddielu s bezpečnostným režimom v zmysle § 81 zákona 475/2005 Z. z. Počas vykonávaného trestu odňatia slobody nebol disciplinárne odmenený. Disciplinárne bol potrestaný dvakrát.

16. Ďalej uviedli, že európske väzenské pravidlá sú súborom odporúčacích noriem a nie sú pre členské štáty Rady Európy právne záväzné.

Podľa čl. 24.2 odporúčaní Rec 2006 2 Výboru ministrov 2 komunikácia návštev môže byť predmetom obmedzení z dôvodov tam uvedených. Podľa čl. 24.1 väzňom má byť povolené komunikovať písomne, telefonicky alebo inou formou s ich rodinami, inými osobami a predstaviteľmi externých organizácií a prijímať návštevy uvedených osôb. Podľa čl. 23.6 väzni majú prístup, alebo sa im má umožniť držať vo svojom vlastníctve dokumenty týkajúce sa ich súdnych konaní.

17. Dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave trestu odňatia slobody vykonáva prokurátor v zmysle § 96 zákona 475/2005 Z. z., § 4 ods. 1 písm. b) a § 18 Zákona o prokuratúre č. 153/2001 Z. z. Odsúdený, ak namietá porušovanie svojich práv, má možnosť postupovať podľa § 36 a § 37 zákona 475/2005 Z. z. V zákone č. 4/2001 Z. z. je v 9. hlavne upravený aj osobitný procesný postup vybavovania sťažností.

18. Žalobca vo svojej replike opätovne poukázal na judikatúru ESLP vo vzťahu ku zásahom verejných orgánov do práv zaručených Dohovorom ako aj na jej záväznosť pre súd. Mal za to, že žalovaní konali so zlým úmyslom, keďže je s ním zaobchádzané horším spôsobom ako s inými väzňami. Na pojednávaní dňa 29. 11. 2019 uviedol, že v čase podania jeho žiadosti dňa 25. 04. 2017 bolo voči jeho osobe vedených viacero trestných konaní, kde bol predvádzaný vo väzenskom odevu. Týmto bolo porušené jeho právo na súkromný život a právo na prezumpciu neviny.

19. Zástupca žalovaného na pojednávaní poukázal na ustanovenie § 22 ods. 1 RMS č. 12/2015, podľa ktorého sa odsúdený eskortuje vo výstrojných súčastiach určených pre odsúdených, okrem prípadov podľa § 21 ods. 1 písm. b), čo nebol daný prípad.

V ustanovení § 21 ods. 1 písm. a) citovaného rozkazu je uvedené, že obvinený sa má eskortovať v jeho osobných veciach na súdne pojednávanie. V danom prípade žalobca nebol v pozícii obvineného ale odsúdeného.

Súd má vedomosť, odkiaľ odsúdeného dáva predviesť a zároveň v pojednávacej miestnosti sa nachádza s ním aj justičná stráž. Nie je potom rozhodujúci pri posudzovaní predvedenej osoby na pojednávaní jej odev .

Čo sa týka žiadosti o vykonanie návštevy, vychádzali zo stanoviska pedagóga, kde bol spochybnený pozitívny vplyv osoby, ktorá mala žalobcu navštíviť.

20. Žalobca žiadal vypočuť ako svedka ministra spravodlivosti, ktorý bol vo funkcii v čase vydania RMS č. 12/2015, aby objasnil, z akého dôvodu bol takýto rozkaz vydaný, keďže ustanovenie § 21 ods. 1 písm. a) umožňuje dvojitý výklad. Je potom potrebné ho aplikovať takým spôsobom, aby zabezpečil dotknutej osobe viac práv.

Navrhol tiež, aby súd po zistení dátumu eskorty vo veci 1T/61/2013 S. R. J. L. zistil, či bol v ten deň študovať spis, alebo sa zúčastnil pojednávania. Táto otázka má vplyv na posúdenie výšky nemajetkovej ujmy v prípade úspechu v tejto časti konania.

21. Zo žiadosti žalobcu zo dňa 25. 04. 2017 bolo zistené, že touto žiadal

a) o umožnenie telefonovania v rozsahu najmenej 12-krát mesačne v rozsahu 25 minút,

b) o povolenie notebooku s príslušenstvom vrátane prístupu k internetu s obmedzením na internetovej stránke s právnym obsahom,

c) o povolenie kontaktnej návštevy pre blízkeho priateľa V. F.,

d) o umožnenie použitia civilného odevu v súvislosti so súdnymi konaniami, v ktorých nevystupuje v procesnom postavení odsúdeného.

22. V odôvodnení žiadosti k umožneniu telefonovania žalobca odkázal na dôvody uvedené vo svojej predchádzajúcej žiadosti zo dňa 05. 12. 2016, ktorú však k žalobe nepripojil. Nad rámec týchto dôvodov uviedol, že RGR 19/17 je interná podzákonná norma, ktorou nemožno zasahovať do spôsobu a výkonu práva na telefonovanie ako súčasť jeho práva na súkromie. Telefonický kontakt s rodinou spadá do jeho základného práva na súkromie a ako taký nemôže byť obmedzený.

23. Ako dôvod pre povolenie notebooku s príslušenstvom a používanie internetu uviedol, že je proti nemu vedených šesť trestných konaní a je účastníkom cca 20 civilných konaní, kde využíva právo osobnej obhajoby z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. V rámci konaní pripravuje všetky podania, čo predstavuje desiatky až stovky strán, čo objektívne je bez počítača mimoriadne psychicky a fyzicky náročné. Súdny a obhajovia pracujú s potrebnými materiálmi v elektronickej podobe. Množstvo dôkazov v trestných veciach sa nachádza na CD, resp. DVD nosičoch. Z týchto dôvodov je pre neho nemožné sa náležitým spôsobom pripraviť na obhajobu bez kompatibility s obhajcami a súdmi. Potrebuje nutne notebook, s ktorým potrebuje pracovať minimálne 8 - 10 hodín denne. Toto právo podradil pod právo na obhajobu, na spravodlivý proces a na informácie vo vzťahu ku zvyšovaniu právneho povedomia, ako aj práva na súkromie, ktoré právo mu je povinný štát umožniť.

Jeho žiadosť neodporuje účelu výkonu trestu, naopak, jedná sa o zmysluplné trávenie voľného času a zvyšovanie právneho povedomia. Prístup ku kiosku - internetu v rozsahu pondelok a streda od 18.30 h do 19.00 h je nedostatočný. Oberá ho o možnosť pozerania televízie, pričom dostupná právna stránka EPI je obmedzená na minimum.

24. V žiadosti o kontaktnú návštevu s V. F. odkázal na dôvody žiadosti zo dňa 11. 12. 2016. Poukázal na skutočnosť, že táto osoba bola v minulosti trestne stíhaná pred 20 rokmi. V súčasnosti žije usporiadaným rodinným životom a má pozitívny vplyv na jeho osobu. Udržiava kontakt s jeho rodinnou a príležitostne jej aj finančne pomáha.

25. V súvislosti so zúčastnením sa pojednávaní vo väzenskom odevu poukázal na jeho právo prezumpcie neviny v konaniach, v ktorých nevystupuje v procesnom postavení odsúdeného. Toto je ponížujúce a naznačuje už vopred odsúdenie aj v konaní, v ktorom je len obvinený. Aj v zmysle judikatúry ESLP je neprípustné zúčastňovať sa súdnych konaní, pri ktorých nemá procesné postavenie odsúdeného vo väzenskom odevu.

26. Na základe rozhodnutia krajského súdu v tomto konaní, ako aj v obdobných sporoch žalobcu voči žalovaným, ktoré prebiehajú na tunajšom súde, súd posúdil nárok žalobcu vychádzajúc z obsahu žaloby a žalobného petitu ako nárok na ochranu osobnosti v zmysle § 11 O. z. a nasl. v súvislosti s neoprávneným zásahom do jeho osobnostných práv chránených Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže Občiansky zákon výslovnú právnu úpravu ochrany ľudských práv a základných slobôd neupravuje.

27. Podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného,okiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

28. Podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva:

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

29. Podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

(2) Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

30. Podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

(2) Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

31. Podľa § 11 O. z. fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

32. Podľa § 13 ods. 1 O. z. fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

(2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

(3) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

33. Súd sa predovšetkým zaoberal spornou otázkou, či došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu konaním žalovaných. Tieto sú v ustanovení § 11 O. z. vymenované len demonštratívne.

34. Súdna prax za neoprávnený zásah do osobnostných práv považuje taký zásah, ktorý nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje legitímny cieľ a nedbá podstatu a zmysel obmedzovania základného práva a slobôd a nie je nevyhnutným a primeraným opatrením na dosiahnutie legitímneho cieľa (porovnaj aj nálezy Ústavného súdu SR II.ÚS 55/98).

35. Výkon trestu odňatia slobody je upravený v Zákone o výkone trestu odňatia slobody č. 475/2005 Z. z. Súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody a jeho výkon v ústave na výkon trestu predstavuje jeden z najzávažnejších zásahov štátu do základných práv a slobôd človeka, predovšetkým do jeho osobnej slobody. Štát tak činí legitímne v zmysle ústavy (článkov 17, 49 a 50) a príslušných zákonov na účel ochrany kvalifikovaných záujmov, najmä života, zdravia, verejného poriadku a bezpečnosti štátu. Záujem na ochrane týchto záujmov prevažuje nad osobným záujmom páchateľov trestných činov. V prípade uloženia trestu odňatia slobody páchateľovi trestného činu sa jedná o generálnu a individuálnu prevenciu, prevýchovu odsúdeného a ochranu pred opakovaným páchaním trestného činu (rozhodnutie ÚS SR II.ÚS 819/2016).

36. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. počas výkonu trestu je odsúdený povinný podrobiť sa obmedzeniam tých základných práv a slobôd, ktorých výkon by bol v rozpore s účelom výkonu trestu alebo ktoré sa nemôžu vzhľadom na výkon trestu uplatniť. Odsúdený je obmedzený najmä v práve na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, slobode pohybu a pobytu, zachovaní listového tajomstva a tajomstva dopravovaných správ a iných písomností, v práve slobodnej voľby povolania a v práve na nakladanie s vecami osobnej potreby.

37. Podľa § 81 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. do oddielu s bezpečnostným režimom sa umiestni

- odsúdený, ktorý sústavne porušuje ústavný poriadok, odmieta plniť svoje povinnosti, pôsobí na ostatných odsúdených v rozpore s účelom výkonu trestu, ohrozuje bezpečnosť príslušníkov zboru, odsúdených alebo iných osôb, ušiel z výkonu trestu, o útek sa pokúsil alebo ho pripravoval,
- odsúdený, proti ktorému sa vedie trestné stíhanie, je splnený dôvod väzby a súd rozhodol o primeranom uplatnení obmedzení podľa osobitného predpisu, 53)
- odsúdený, ktorý svojim nezvládateľným agresívnym správaním ohrozuje svoj život, zdravie alebo život a zdravie iného,

(2) Do oddielu s bezpečnostným režimom možno umiestniť odsúdeného

- za obzvlášť závažný zločin, ktorý vykonal ako člen organizovanej, zločineckej alebo teroristickej skupiny, a z preventívno-bezpečnostných dôvodov,
- ktorý je navrhnutý na disciplinárne potrestanie pre porušenie ústavného poriadku, je podozrivý, že sa dopustil trestného činu, a je predpoklad, že by mohol zmariť riadne vyšetrenie veci, bude v svojej protiprávnej činnosti pokračovať, alebo ak boli voči nemu použité donucovacie prostriedky; takýto odsúdený môže byť umiestnený do oddielu na nevyhnutný čas, najviac však na 48 hodín.

(6) Vychádzky, návštevy a disciplinárne tresty sa vykonávajú oddelene od ostatných odsúdených.

38. V konaní nebol sporný obsah žiadosti žalobcu, ani že žalobca bol v čase podania predmetnej žiadosti zaradený v oddiele s bezpečnostným režimom z preventívno-bezpečnostných dôvodov.

39. Je nesporné, že výkon trestu odňatia slobody je zásahom do subjektívnych práv odsúdeného, čo vyplýva zo samotnej povahy trestu odňatia slobody. Obmedzenie výkonu základných práv a slobôd je odôvodnené účelom a cieľom trestu odňatia slobody, pričom zaradenie odsúdeného v rámci ústavu do oddelenia s vyšším stupňom stráženia prináša so sebou aj širšie obmedzenie jeho základných práv a slobôd.

40. Podľa § 3 ods. 1 Zákona o výkone trestu odňatia slobody č. 475/2005 Z. z. vo výkone trestu sa rešpektuje ľudská dôstojnosť odsúdeného a nesmú byť použité kruté, neľudské alebo ponižujúce spôsoby zaobchádzania alebo trestania.

(2) Všetky práva ustanovené týmto zákonom sa zaručujú všetkým odsúdeným v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania.

(3) Vo výkone trestu sa podporujú také postoje a schopnosti, ktoré odsúdenému pomôžu pri opätovnom zaradení do spoločnosti a rešpektovaní právneho poriadku.

(4) Zmiernenie obmedzenia vo výkone trestu sa nesmie vykonať spôsobom, ktorý by ohrozil ochranu spoločnosti pred páchatelmi trestnej činnosti alebo znížil účinok preventívneho pôsobenia výkonu trestu na ostatných členov spoločnosti.

(5) Trest sa vykonáva diferencovane. Pohyb, kontakt, spôsob zabezpečenia a uplatňovania práv odsúdeného je rozdielny podľa stupňa stráženia.

(6) Na zvýšenie účinnosti výkonu trestu sa vykonáva vnútorná diferenciácia a vytvárajú sa špecializované oddiely.

41. Citované ustanovenie vyjadruje základné zásady výkonu trestu odňatia slobody. Vyplýva z neho, že ustanovenia zákona o výkone trestu odňatia slobody umožňujú za určitých podmienok a v určitých prípadoch zmierniť obmedzenia, ktoré sa inak vo výkone trestu aplikujú. Ak sa takýto výnimočný postup aplikuje, musia pre jeho aplikáciu existovať konkrétne dôvody, a len na základe ich zhodnotenia bude možné tento postup považovať za primeraný, vhodný a možný. Zmiernenie obmedzení však v žiadnom prípade nemôže znížiť alebo ohroziť ochranu spoločnosti pred páchatelmi trestných činov, čo je jedným zo základných cieľov a zložiek účelu trestu a výkonu trestu odňatia slobody. Súčasne takýto postup nemôže negatívne dopadať na preventívne pôsobenie výkonu trestu odňatia slobody, na podmienky a obmedzenia, ktoré sa v rámci neho aplikujú na ostatných členov spoločnosti, t. j. na generálnu prevenciu, ktorá je tiež neodmysliteľnou zložkou účelu trestu (porovnaj komentár k citovanému ustanoveniu § 3 ods. 4 zákona 475/2005 Z. z.).

42. Ad a)

Podľa § 27 ods. 1 zákona 475/2005 Z. z. odsúdený má právo najmenej dvakrát za kalendárny mesiac telefonovať v trvaní najmenej 20 minút v čase určenom v ústavnom poriadku prostredníctvom telefónneho zariadenia umiestneného v ústave najviac piatim blízkym osobám, ktorých meno, priezvisko, adresu a telefónne číslo uvedie vo svojej písomnej žiadosti. Riaditeľ ústavu môže v odôvodnených prípadoch povoliť odsúdenému telefonovať aj s inou ako blízkou osobou.

(2) Odsúdený môže s obhajcom telefonovať raz za kalendárny týždeň; na písomnú žiadosť odsúdeného môže riaditeľ ústavu v odôvodnených prípadoch povoliť odsúdenému telefonovať obhajcovi aj častejšie.

43. Zákon o výkone trestu odňatia slobody v citovanom ustanovení priznáva odsúdenému právo najmenej 2-krát za kalendárny mesiac telefonovať v trvaní najmenej 20 minút v čase určenom v ústavnom poriadku najviac piatim blízkym osobám, ktorých meno, priezvisko, adresu a telefónne číslo uvedie vo svojej písomnej žiadosti.

44. Len v odôvodnených prípadoch môže povoliť riaditeľ odsúdenému telefonovať aj s inou ako blízkou osobou. Okrem toho môže telefonovať s obhajcom raz za kalendárny týždeň, v odôvodnených prípadoch častejšie.

45. Podľa § 23 ods. 4 Ústavného poriadku vydaného v zmysle § 41 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. odsúdený zaradený do ústavu so stredným stupňom stráženia môže telefonovať v čase osobného voľna podľa vnútornej diferenciácie v diferenciáčnej skupine C a oddiele s bezpečnostným režimom dvakrát v kalendárnom mesiaci, maximálne 25 minút.

46. RGR č. 19 z roku 2017 v jeho § 4 a nasledujúcich určuje spôsob výkonu tohto práva v súvislosti s prílohou č. 2. Tento rozsah nebol nižší, než zaručený minimálny rozsah upravený v § 27 ods. 1 zák. č. 475/2005 Z. z. v zmysle § 52 ods. 3 písm. b) zák. č. 475/2005 Z. z.

Žalovaný spadal podľa prílohy 2 k RGR 19/12 do diferenciáčnej skupiny C, kde boli zadefinované pravidlá jednotlivých profilov pre telefonovanie, ktoré platili rovnako pre všetkých väzňov v obdobnom postavení.

47. Rozhodnutie o žiadosti o používaní telefónneho zariadenia bolo v zmysle § 39 ods. 2 vyhlášky č. 368/2008 Z. z. na riaditeľovi ústavu, t. j. výlučne v jeho diskrečnej právomoci.

48. Obdobne ako v konaní Ústavného súdu SR vo veci sťažnosti žalobcu vedenej pod spisovou značkou I.ÚS 429/2017 možno konštatovať, že nebolo povinnosťou riaditeľa ústavu riadne zdôvodniť zamietnutie žiadosti žalobcu, ktorá nebola jeho nárokom, nakoľko povolenie používania telefónu nad zákonom

garantované minimum je výnimkou zo stanoveného pravidla a zdôvodnenie rozhodnutia je na mieste práve pri povolení opaku.

49. Žalobca tvrdil, že akékoľvek obmedzenie rozsahu telefonovania je v rozpore s jeho právom na súkromie, a teda v rozpore s ústavou a judikatúrou ESLP, pričom pre obmedzenie neexistuje žiaden verejný záujem. Domáhal sa telefonovania v značne rozšírenom rozsahu než minimálne stanovenom v citovanom ustanovení § 27 ods. 1 zákona 475/2005 Z. z.

50. Podľa názoru súdu možnosť neobmedzeného telefonovania s blízkymi osobami vo výkone trestu odňatia slobody nevyplýva z článku 8 Dohovoru. Zákonná úprava minimálneho rozsahu telefonického kontaktu s blízkymi osobami, ako aj s obhajcom, bola žalobcovi zachovaná. Bola zaručená zákonom, pričom jej rozsah bol primeraný a dôvod obmedzenia rozsahu vzhľadom k charakteru a účelu výkonu trestu odňatia slobody legitímny.

51. Ad b)

Žalobca odvodzoval svoj nárok na zabezpečenie a používanie notebooku a internetu na jeho cele z titulu jeho práva na informácie a obhajobu, keď odkazoval okrem iného na článok 26 ods. 1 a 2 a článku 50 ods. 3 Ústavy SR, pričom poukazoval na svoju nemajetnosť. Zo žiadosti zo dňa 25. 04. 2017 vyplýva, že je mu umožnený prístup ku kiosku internetu dvakrát do týždňa po 30 minút (podľa žalovaného trikrát po 30 minút). Domáhal sa umožnenia práce s notebookom a zabezpečenia prístupu na internet v jeho cele, pričom mienil pracovať na notebooku priemerne 10 hodín denne. Predmetom jeho žiadosti nebolo rozšírenie jeho možností práce čo do časového rozsahu, alebo možností čo do kvality a rozsahu prístupu na počítači v kiosku - internete, ktorý považoval za nedostatočný.

52. Podľa článku 26 ods. 1 Ústavy SR sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

(2) Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

(4) Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

53. Podľa článku 50 ods. 3 Ústavy SR obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

54. Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. odsúdený môže mať pri sebe v cele alebo izbe fotografie, vlastné knihy, časopisy, študijné materiály, písomnosti, ktoré bezprostredne súvisia s konaním vo veci, v ktorej odsúdený vykonáva trest, ako aj písomnosti týkajúce sa iných právnych vecí odsúdeného, osobnú korešpondenciu, potreby na korešpondenciu, hygienické potreby, veci zakúpené podľa § 30, v množstve, ktoré zodpovedá možnostiam ich uloženia v skrinke, hodinky, elektrický holiaci strojček, ponorný varič alebo rýchlovarnú kanvicu, ak je v cele alebo izbe elektrická zásuvka a spĺňa podmienky podľa odseku 3 a ďalšie veci povolené riaditeľom ústavu.

(2) Riaditeľ ústavu určuje veci osobnej potreby, ktoré môže mať odsúdený pri sebe mimo cely alebo izby.

55. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že notebook nepatrí medzi veci, ktoré môže mať odsúdený pri sebe v cele. Môže mu však byť povolený riaditeľom ústavu a to v cele alebo mimo cely. Žalobcovi bol umožnený prístup na počítač dvakrát do týždňa mimo cely, pričom v cele mal možnosť pri sebe, a teda aj študovať, vlastné písomnosti, študijný materiál súvisiaci s konaniami vo veciach, v ktorých bol účastníkom. Tým bola zabezpečená realizácia jeho práva na obhajobu aj na informácie.

56. Vo vzťahu k právu žalobcu na obhajobu z dôvodu ním tvrdenej nemajetnosti, toto je garantované v súlade s článkom 50 ods. 3 Ústavy SR tým, že sa môže obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu, ktorý mu je v trestnom konaní ustanovený ex offio. V prípade občianskoprávných konaní má možnosť požiadať o právnu pomoc prostredníctvom Centra právnej pomoci, ktorú možnosť aj žalobca vo viacerých prípadoch využil, o čom má súd vedomosť.

Konanie žalovaných potom nebolo v rozpore s právom na obhajobu garantovaným v článku 6 bod 3 písm. b), c) Dohovoru a článkom 50 ods. 3 Ústavy SR, ktoré bolo zabezpečené uvedeným spôsobom.

57. Ad c)

V žiadosti o návštevu rodinného priateľa V. F. vo forme kontaktnej návštevy ako dôvod žalobca uviedol, že táto osoba žije neďaleko L. L., pričom kvôli vzdialenosti ho jeho blízke osoby nenavštevujú. Inak odkázal na dôvody uvedené vo svojej predchádzajúcej žiadosti zo dňa 11. 12. 2016.

58. V žiadosti zo dňa 11. 12. 2016 argumentoval tým, že premiestnením do ústavu žalovaného došlo k faktickému znemožneniu jeho kontaktu s rodinou formou návštev kvôli vzdialenosti ich bydliska a charakteru ciest. Predtým vykonával trest na území ČR, kde mal všetky návštevy kontaktné a navštívil ho aj V. F.. Návšteva bez ľudského kontaktu pôsobí naňho ako aj na návštevy ponižujúco, preto ho nechcú ani blízki navštevovať iným spôsobom (než kontaktným).

59. O nepovolení návštevy žalobcu na základe žiadosti zo dňa 16. 07. 2017 tej istej osoby súd rozhodoval v konaní 9C/50/2017 tunajšieho súdu, pričom aj v tejto žiadosti odkazoval na dôvody žiadosti zo dňa 11. 12. 2016.

60. Rovnako ako v konaní 9C/50/2017 sa žalobca domáhal výlučne kontaktnej návštevy s touto osobou, pričom tvrdil, že blízke osoby ho nenavštevujú z dôvodu vzdialenosti do miesta výkonu trestu v L. L..

61. Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. odsúdený má právo prijímať návštevu blízkych osôb v čase určenom riaditeľom ústavu alebo ním určeným príslušníkom zboru najmenej raz za kalendárny mesiac v trvaní dvoch hodín. Neuplatnené právo prijať návštevu blízkych osôb v čase určenom riaditeľom ústavu alebo ním určeným príslušníkom zboru zaniká. V odôvodnených prípadoch môže riaditeľ ústavu povoliť náhradný termín vykonania návštevy.

(3) V záujme plnenia programu zaobchádzania, z naliehavého rodinného alebo z iného závažného dôvodu môže riaditeľ ústavu alebo ním určený príslušník zboru povoliť návštevu častejšie a aj inej osobe; návšteva inej osoby nesmie byť na úkor práva odsúdeného prijať návštevu blízkych osôb.

(4) Návšteva odsúdeného v ústave s minimálnym stupňom stráženia a v ústave so stredným stupňom stráženia sa vykonáva spravidla priamym kontaktom, návšteva odsúdeného zaradeného do ústavu s maximálnym stupňom stráženia sa vykonáva spravidla bez priameho kontaktu. Riaditeľ ústavu môže v odôvodnených prípadoch rozhodnúť, či sa návšteva odsúdeného vykoná s priamym kontaktom alebo bez priameho kontaktu.

62. Podľa § 21 Ústavného poriadku žalovaného v 1/ rade vydaného na základe zmocnenia v § 41 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. návšteva odsúdeného umiestneného v oddiele s bezpečnostným režimom sa vykonáva spravidla bez priameho kontaktu.

63. Žalobca bol zaradený v oddiele s bezpečnostným režimom z preventívno-bezpečnostných dôvodov. Podľa § 21 Ústavného poriadku sa v takomto prípade návšteva odsúdeného vykonáva spravidla bez priameho kontaktu.

64. Z ustanovenia § 24 zákona č. 475/2005 Z. z. vyplýva právo odsúdeného na prijatie návštev blízkych osôb, ktoré sú definované v ustanovení § 2 písm. d). Pokiaľ tento kontakt nebol zo strany blízkych osôb žalobcu využitý, bolo to zo subjektívnych dôvodov na strane týchto osôb, nie žalovaného. Tvrdenie, že ho prestali tieto osoby navštevovať z dôvodu vzdialenosti od miesta výkonu trestu, sa javilo súdu účelové, keďže bolo preukázané v konaní 9C/50/2017, že tieto osoby mali rovnakú vzdialenosť do predchádzajúceho miesta výkonu trestu žalobcu (Z.) ako do L. L.. Miestom ich bydliska bola J. L., odkiaľ ho predtým navštevovali.

65. Podľa § 24 ods. 3 zákona č. 457/2005 Z. z., len ak si to vyžaduje program zaobchádzania, naliehavý rodinný alebo iný závažný dôvod, je možné odsúdenému povoliť, aby ho navštívila aj iná ako blízka osoba. Podmienky pre povolenie návštevy inej než blízkej osoby sú stanovené v tomto zákonom ustanovení zrozumiteľne a predvídateľne, čo predstavuje dostatočnú záruku pred svojvoľnou aplikáciou. Zároveň tieto dôvody uvedené ako podmienky pre umožnenie kontaktu s inou než blízkou osobou predstavujú aj preukázateľne legitímny cieľ, t. j. zabezpečiť kontakt s inými než blízkymi osobami, (prioritný pre zachovanie práva na rodinný život a súkromie), aj so širším okruhom osôb. Nie však z akéhokoľvek dôvodu, ale len z naliehavého rodinného alebo iného závažného dôvodu.

66. Dôvod „v záujme plnenia programu zaobchádzania“ je motivačným dôvodom súvisiacim s účelom trestu - resocializáciou odsúdeného.

67. V danom prípade nešlo o nárokovateľnú návštevu a bolo v diskrečnej právomoci riaditeľa ústavu rozhodnúť, či návštevu odsúdeného povolí a ak áno, či s priamym kontaktom alebo bez priameho kontaktu ako výnimku z pravidla uvedeného v § 21 Ústavného poriadku.

68. Žalobca opätovne žiadal výslovne len o návštevu s priamym kontaktom. Ako to vyplýva aj z komentára k ustanoveniu § 24 ods. 4 zákona č. 475/2005 Z. z., takýto kontakt sa povoľuje u iných než blízkych osôb najmä v prípade dôvodov vyplývajúcich zo zdravotného stavu, zásadných životných udalostí, dlhšieho pobytu v zahraničí a podobne, čo nebol daný prípad.

69. Ústavný súd SR v konaní vedenom pod sp. zn. č. I.ÚS 429/2017 dňa 31. 08. 2017 odmietol sťažnosť žalobcu pre namietané porušenie základných práv postupom Generálnej prokuratúry SR pri rozhodovaní o zamietnutí jeho žiadosti o povolenie kontaktnej návštevy v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov zo dňa 02. 02. 2016. Poukazujúc na účel výkonu trestu definovaný v § 1a zákona 475/2005 Z. z. a jeho nástroj - program zaobchádzania, ktorý sa vypracováva pre každého odsúdeného v súlade s ustanovením § 15 citovaného zákona ako aj § 16 upravujúci formy a metódy zaobchádzania v súvislosti so znením § 18 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vydáva poriadok výkonu trestu odňatia slobody, mal za to, že schválenie návštevy formou priameho kontaktu nie je nárokom a v prípade žalobcu sa dokonca spravidla nevykonáva, ale povoľuje v závislosti od podmienok stanovených citovanými normami s prihliadnutím na stupeň stráženia a skupinu diferenciácie, v ktorých je odsúdený pre výkon trestu odňatia slobody zaradený, ako aj na jeho správanie sa počas výkonu trestu, ktoré vypovedá o tom, akým spôsobom sa odsúdený zúčastňuje na pozitívnych zmenách svojej osobnosti a naplňa sa cieľ individuálnej prevencie prostredníctvom výkonu trestu odňatia slobody.

70. Ústavný súd v tomto rozhodnutí ďalej uviedol, že nebolo povinnosťou riaditeľa ústavu riadne zdôvodniť zamietnutie žiadosti o povolenie návštevy priamym kontaktom, nakoľko povolenie tejto formy návštevy je výnimkou zo stanoveného pravidla a zdôvodnenie je na mieste práve pri povolení opaku (viď bod 25 odôvodnenia tohto rozhodnutia).

71. Okresný súd má za to, že ustanovením § 24 zákona č. 475/2005 Z. z. bol upravený taký rozsah a spôsob realizácie práva odsúdených osôb vo výkone trestu odňatia slobody pre kontakt s blízkymi a inými osobami prostredníctvom návštev, ktorý je odôvodnený účelom a cieľom trestu odňatia slobody.

72. Súd považoval aplikáciu tohto zákonného ustanovenia žalovanými v danom prípade za legitímnu, keď sledovala cieľ vychádzajúci z účelu trestu odňatia slobody a spĺňala test proporcionality medzi záujmom štátu a jednotlivca. Žalobca mohol požiadať o bezkontaktnú návštevu, ktorá by rovnako splnila cieľ, keďže sa nejednalo o osobu blízku. Mal však záujem výlučne len o bezkontaktnú návštevu. V žiadosti neuviedol ani žiaden dôvod, ktorý by bolo možno subsumovať pod dôvody uvedené v ustanovení § 24 ods. 3, pričom v dobe žiadosti bol umiestnený v oddiele s bezpečnostným režimom z preventívno-bezpečnostných dôvodov.

73. Samotný žalobca pod bodom 91 svojej žaloby citoval rozsudky ESLP, v ktorých sa uvádza, že „obmedzenia počtu rodinných návštev a dohľad nad týmito návštevami predstavujú zásah do práv zaručených článkom 8 Dohovoru, ale samy o sebe nie sú porušením tohto článku.“

74. Pokiaľ poukazoval na rozsudok vo veci Laduna proti Slovenskej republike, vo vzťahu k svojmu právu na udržiavanie vzťahov s vonkajším svetom, súd uvádza, že v danej veci sťažovateľ, ktorý bol vo výkone väzby, nie výkone trestu, namietal, že počas výkonu väzby mu bolo umožnené prijímať návštevy iba raz za mesiac, ktorá dĺžka bola zákonom obmedzená na minimum 30 minút a to bez priameho kontaktu s návštevníkmi. Dĺžka návštev bola kratšia než tá, na ktorú mali v tej dobe právo odsúdení. Citované rozhodnutie ESLP sa týkalo osoby vo výkone väzby za predchádzajúcej právnej úpravy účinnej do 31. 12. 2005.

75. V danom prípade žalobca nenamietal rozsah svojho práva prijímať návštevy blízkych osôb upravenú v § 24 ods. 1 zákona, ale neumožnenie návštevy s inými než blízkymi osobami kontaktným spôsobom.

76. Súd má za to, že citovaná právna úprava dostatočne zrozumiteľne a predvídateľne diferencovala spôsob návštevy ako aj charakter osôb vo vzťahu k rôznym kategóriám výkonu trestu, pričom rozhodnutie žalovaných bolo v súlade s touto úpravou / porovnaj bod 65 a nasl. tohto rozhodnutia/.

77. Podľa § 193 CSP je súd viazaný nielen rozhodnutiami ESLP ale aj rozhodnutiami ústavného súdu týkajúce sa základných ľudských práv a slobôd.

Ústavný súd SR v obdobnej veci žalobcu preskúmal rozhodnutie a postup žalovaných z hľadiska legality ale aj legitimacy a proporcionality, pričom / už z dôvodov uvedených pod bodom 69 tohto rozhodnutia/ dospel k záveru, že jeho sťažnosť vo vzťahu k žiadosti o povolenie kontaktnej návštevy inej než blízkej osoby bola bezdôvodná.

78. Čo sa týka záväznosti rozhodnutí ESLP, tieto majú predovšetkým úlohu zabezpečovať minimálny štandard práv obsiahnutých v Dohovore a ich výklad. Súd poukazuje predovšetkým na ich individuálnu povahu, pričom podľa článku 46 ods. 1 Dohovoru sa zmluvné strany zaviazali, že sa budú riadiť právoplatnými rozhodnutiami súdu v prípadoch, v ktorých sú stranami.

V tomto zmysle je možno chápať výklad citovaného ustanovenia § 193 CSP.

79. Ad d)

Žalobca žiadal používať civilný odev pri súdnych pojednávaniach v konaniach, kde nemá procesné postavenie odsúdeného, nakoľko v opačnom prípade by bolo porušené jeho právo na prezumpciu neviny.

80. Podľa § 13 Ústavného poriadku pre odsúdených je možné povoliť na základe písomnej žiadosti odsúdeného používať vlastný odev.

81. V rozkaze (RMS) č. 12 z roku 2015 o vystrojovaní obvinených a odsúdených je v § 22 ods. 1 uvedené, že odsúdený sa eskortuje vo výstrojných súčiastiach určených pre odsúdených na vykonanie procesného úkonu mimo ústav alebo do iného ústavu, alebo dočasného premiestnenia do nemocnice zboru.

Podľa § 21 ods. 1 RMS 12/2015 v osobných veciach podľa § 2 ods. 3 písm. a) sa eskortuje:

a) obvinený na vykonanie procesného úkonu mimo ústavu (napr. súdne pojednávanie alebo rekonštrukcia), v prípade premiestnenia do iného ústavu, nemocnice zboru, alebo ak to dovoľuje jeho zdravotný stav;

b) odsúdený v prípade trvalého premiestnenia do iného ústavu, pri eskortovaní na vykonanie procesného úkonu v prípadoch sťažnosti pre porušenie zákona a v prípade premiestnenia do organizovaného vzdelávania.

82. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že eskortovanie a premiestnenie v osobných veciach na súdne pojednávanie je možné len u obvinených, nie však odsúdených osôb..

Tieto sa podľa § 22 ods. 1 eskortujú na vykonanie procesného úkonu mimo ústav výlučne vo výstrojných súčiastiach určených pre odsúdených, okrem prípadov uvedených v § 21 ods. 1 písm. b), čo však nebol daný prípad.

83. Žalobca v čase predvedenia na pojednávania mal spoločenský status odsúdenej osoby a ako taký sa mal eskortovať na pojednávania vo výstrojných súčiastiach určených pre odsúdených v zmysle § 22 ods. 1 citovaného rozkazu a to bez ohľadu na jeho procesné postavenie v konaní.

84. Súd sa stotožnil s názorom žalovaných, že v takomto prípade jeho oblečenie nemohlo evokovať u súdu, ktorý ho predviedzol z miesta výkonu trestu odňatia slobody za účasti členov eskorty na pojednávaní dojem, že nemá status odsúdenej osoby.

Rozhodnutie ESLP, na ktoré žalobca poukazoval pod bodom 96 žaloby (vo veciach Jiga proti Rumunsku a Samoila Acionka proti Rumunsku) sa týkajú väzobne stíhaného obvineného, čo nebol prípad žalobcu.

85. Bolo v diskrečnej právomoci riaditeľa žalovaného v 1/ rade podľa ustanovenia § 31 ods. 5 vyhlášky MS SR č. 368/2008 rozhodnúť o výnimke v používaní vlastného odevu odsúdenému. Jeho postup bol

v súlade so zákonom. Obmedzenia výkonu práv žalobcu boli legitímne vzhľadom k jeho postaveniu ako odsúdeného a zároveň zaradeného do oddielu s bezpečnostným režimom v čase podania žiadosti. Zásady uvedené pod bodom 41 tohto rozhodnutia platia aj v danom prípade. Z uvedených dôvodov mal súd za to, že konaním žalovaných nedošlo k neoprávnenému zásahu do práv žalobcu garantovaných Dohovorom.

86. Súd nevykonával navrhnutý dôkaz žalobcom - dotaz na Okresný súd J. L. z dôvodu, že postup žalovaných bez ohľadu na charakter procesného postavenia žalobcu v konaní pred Okresným súdom J. L. považoval za správny.

Výsluch ministra spravodlivosti na otázku výkladu znenia ustanovenia § 22 ods.1 RMS č. 12/2015 súd nepovažoval za potrebný. Navyše oba návrhy na dokazovanie žalobca predniesol až na pojednávaní, čo by vyžadovalo ďalšie pojednávanie a úkony súdu. Z týchto dôvodov súd aplikoval sudcovskú koncentráciu konania podľa § 153 CSP.

87. Súd poukazuje na ustanovenia, ktoré sa týkajú obmedzení základných práv odsúdených v prípade výkonu trestu odňatia slobody - § 3 ods. 2, 4 a § 4 ods. 1 zákona 475/2005 Z. z., keď postup žalovaných považoval s citovanými ustanoveniami za súladný a zároveň nie v rozpore s článkami medzinárodných dohôrov o ľudských právach, na ktoré poukazyval žalobca v žalobe.

88. Keďže súd nemal za preukázané, že postup žalovaných voči žalobcovi bol neoprávneným zásahom do jeho osobnostných práv chránených v ustanovení § 11 O. z., ako aj citovaných článkov dohôrov, žalobu v plnom rozsahu zamietol ako bezdôvodnú.

89. Čo sa týka vecnej pasívnej legitímácie žalovaného v 2/ rade, podľa § 1 písm. b) zákona č. 4/2001 Z. z. zbor väzenskej a justičnej stráže (ďalej len "zbor") je ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorý plní úlohy na úseku výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 4/2001 Z. z. zbor v rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody.

90. Na čele ústavu stojí riaditeľ, ktorý je štatutárnym orgánom ústavu a ktorý zodpovedá za to, aby sa trest odňatia slobody vykonával v súlade so zákonom a naplňal sa účel výkonu trestu odňatia slobody (§ 3 ods. 2).

91. V danom prípade nebolo tvrdené, ani preukázané, že by žalovaný v 2/ rade, ako riaditeľ žalovaného v 1/ rade - právnickej osoby, pri rozhodovaní o otázkach, ktoré boli predmetom tohto sporu, prekročil svoje oprávnenie. Z uvedených dôvodov súd žalobu voči nemu považoval za bezdôvodnú.

92. Vo vzťahu k zákonnosti postupu vo všetkých štyroch prípadoch riaditeľ žalovaného v 1/ rade konal a rozhodol v rámci svojej právomoci, na základe platnej právnej úpravy. Jeho rozhodnutie s poukazom na vyslovený právny názor Najvyššieho súdu SR v konaní 4Sžo 7/2016 nemožno považovať za rozhodnutie orgánu verejnej správy podliehajúce súdnemu prieskumu.

93. K namietanému právu na porušenie práva na spravodlivý proces, podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru súd uvádza, že nie každé rozhodnutie podlieha súdnemu prieskumu. Dohovor ako celok nevyžaduje vytvorenie súdu s právomocou súdneho preskúmania. Keď je predmetom napadnutia nie legislatíva ako taká, ale spôsob jej realizácie, citovaný článok 6 ods. 1 Dohovoru nevyžaduje, aby bol jednotlivcovi zabezpečený prístup k vnútroštátnemu súdu za účelom riešenia jeho sťažnosti. V danom prípade. nad zákonnosťou postupu žalovaných dozerá príslušný prokurátor v zmysle § 96 zákona 475/2005 Z. z.. Tým je zabezpečená jeho kontrola.

94. Ako uviedol Ústavný súd SR v konaní II.ÚS 225/2009, postup podľa Zákona o prokuratúre v zmysle § 96 zákona 475/2005 Z. z.. možno považovať nie za realizáciu práva na súdnu ochranu v zmysle článku 46 ods. 2 Ústavy SR, ale za realizáciu základného práva na inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR

95. K argumentom žalobcu, podľa ktorých mali žalovaní postupovať podľa zákona o správnom konaní / č.71/1967 Zb./, súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní 23S/1/2017 zo dňa 31. 07. 2017, v ktorom bolo rozhodované o žalobe žalobcu, ktorou namietal voči žalovaným v

správnom konaní porušenia jeho práva na súkromie, na spravodlivý proces vo verejnej správe a práva nebyť vystavovaný ponižujúcemu zaobchádzaniu vo výkone trestu odňatia slobody. V tomto konaní argumentoval okrem judikatúry ESLP aj rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu ČR.

Krajský súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že v danom prípade pod nemožno na postup žalovaných aplikovať správny poriadok - zákon č.71/1967 Zb., pričom poukázal na odlišnú právnu úpravu v Českej republike a v Slovenskej republike,

96. Z uvedených dôvodov súd žalobu v plnom rozsahu zamietol ako bezdôvodnú.

97. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa zásady úspechu v spore v zmysle § 255 ods. 1 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne v dvoch vyhotoveniach na Okresný súd Banská Bystrica.

V odvolaní musí byť uvedené, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody), čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) a musí byť podpísané. Odvolanie treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie odvolania na trovy toho, kto ho urobil.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci,
- i) právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v písmenách a) až h), ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. (Exekučný poriadok).